

SOTSIAALMÕRV ON VAHEND ÜHISKONNA KONTROLLI ALL HOIDMISEKS

Kui võimu esindajate jaoks soovimatuid inimesi ja grupe on vähe ning nende olukord on keeruline, ei ohusta nad kehtivat korda. Suuremates massides ning parema tervise juures olles on oht, et võivad tekkida jõulised vastupanuliikumised. Selle kontrolli saavutavad võimulolijad relva tõstmata, näiliselt vägivaldlatult. Seega on pea võimatu süüdlast juriidiliselt vastutama panna.

september 2025, Tartu

KUJUTA ETTE:

- inimest, keda pussitatakse vanglas, sest valvurid ei hooli tema turvalisusest
- inimest, kes jääb ilma eluvajalikust hoolest iganenud ja transfoobse bürokraatia tõttu
- inimest, kes jääb ilma eluvajalikest ravimitest, kuna ei suuda tasuda psühhiaatri visiiditasu
- inimest, kelle teraapia jääb pooleli, kuna haigekassa maksab ainult 5 visiidi eest (kui veab)
- inimest, kes on kogunud seksuaalvägivalda, millesse ei suhtuta jaoskonnas tõsiselt
- inimest, kelle töövõimetoetus katab vaevu üüriraha ja toiduks ei jää midagi
- inimest, kellele ei määrata töövõimetust, kuigi tal puudub võime käia tööl
- inimest, kes saadetakse sunniviisiliselt kodust, pere ja sõprade juurest sõjaolukorras riiki
- inimest, kelle kroonilise haiguse raviga seotud kulutused kasvavad üle pea
- inimest, kes vaevleb sõltuvuse käes ja kelle jaoks puuduvad tugisüsteemid, näiteks süstlavahetuspunktid
- inimest, kelle kodu pommitatakse, kuna rahvusvahelised organisatsioonid väldivad sõna "genotsiid".

Mitte ükski neist olukordadest ei ole kahjuks ebarealistlik, mitte ükski neist ei ole haruldane ja mitte ükski neist ei ole paratamatu. Igaüks nendest olukordadest on kehtiva süsteemi ootuspärane tulemus. Igaüks nendest olukordadest võib lõppeda selle süsteemi hammasrataste vahele jäänud inimese enneaegse surmaga.

MIS ON SOTSIAALMÕRV?

Sotsiaalmõrv (ing k social murder) on olukord, kus võimu omavate inimeste ja organisatsioonide tehtud otsuste, kehtestatud seaduste või osutamata toe tõttu sureb hulk abivajavaid inimesi. Sotsiaalmõrv erineb kriisidest (nt looduskatastroofid, näljahädad) selle poolest, et võimu omavad inimesed on teadlikud võimalusest surmasid ära hoida, kuid sihilikult ei tee seda.

Termini lõi Friedrich Engels aastal 1844 raamatus "Töölisklassi olukord Inglismaal", kus ta kirjeldas tehasetöölise elu värskelt industrialiseerunud Manchesteris. Tollal defineeris Engels sotsiaalmõrva konkreetselt surmadena, mida põhjustavad keskklassid proletariaadile ekspluateerimise, halbade töö- ja elutingimuste ja segregeerimise kaudu. Tänapäevaks on sotsiaalmõrva idee laienenud ja hõlmab muuhulgas ka näiteks tervishoiusüsteemi, seadusandlust, sotsiaalabi ja kriminaalsüsteemi.

KELLELE ON SOTSIAALMÕRV KASULIK?

Sotsiaalmõrv on otseselt ja rahaliselt kasulik neile, kes seda sooritavad. See tähendab inimesi, kes on omandanud rahalise, poliitilise, ühiskondliku või muu võimu ning kes seda võimu ei rakenda selleks, et abi vajavate inimeste surmasid ära hoida. Seekaudu on neil võimalik säästa raha ja hoida oma poliitilist positsiooni või ühiskondlikku staatust.